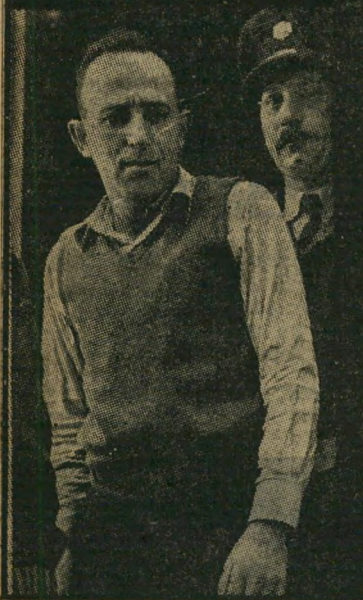

הרימון
 שייב טען
 כי אבנרי
 גרוע ממרגל.
 אבנרי טען
 כי שייב
 הסית אנשים
 לרצוח אותו.
 מדוע אבנרי
 משרת עתה את
 מטרותיו? שייב?

על האמת אבנרי רצח
 סספור - קרא בגליון זה.

הוא הושלך כדי לרסק את הלוחמים בשחיתות

תחת זאת קרע את המסווה מעל פני בעלי

הרימון

עליהו וסופו של בטאון רפשי

במשך 29 שבועות הופיע השם רימון בקיוסקים של מדינת ישראל. בשבוע שעבר, השבוע ה-93, נערך קישוט זה. הרימון התרסק. מעולם לא הלך עתון לעולמו כשהוא מלחה דמעות כה מעטות. כי מעולם לא היה קיים עוד עתון שהפך בימי קיומו הספורים ללעג ולקלס כה בולטים. התגובה הכללית למראהו היתה כשל אדם הרואה ברחוב פגר של חתול — הוא סותם את נחיריו ומשתדל להסתכל לכיוון אחר. לכן, כשנערך השבועון השבוע, לא היה כמעט איש שם לב לכן, לולא כמה ידיעות הספד רבות שמהם בעתונות היומית. הסיכום האחד היה: „ברוך שפטרנו“.

אולם זילזול זה בתופעה שמהם היה רימון אינו מוצדק. כי רימון לא היה שבועון סתם. מבחינה עיתונאית ורוחנית היה מבוסס. אולם מבחינה ציבורית היה שבועון זה תופעה ציבורית ממדרגה ראשונה — אולי אחת החשובות מאז קום המדינה.

כי רימון זה צמח על עץ נכבד מאד. הוא היה הנסיון הראשון והיחיד, בעולם כולו, של מנגנון-חושך ממלכתי להוציא בטאון משלו על חשבון הציבור, כדי ללחום בו את מלחמתיו האפיליות. לכן רשאי רימון, גם אחרי תבוסתו המונומנטלית, לניתוח יסודי ביותר.

היד השחורה מקמצת אגרוף

הימים היו ימי יוני, 1956. זה עתה סולק משה שרת מן הממשלה בבושת-פנים, ומאחורי הקלעים כבר החלו להיטות החושים הראשונים של התכניות החדשות. לפתע הופיע העולם הזה עם גילוי שעשה רושם עמוק בארץ: שקימת במדינה ממשלה סודית, „שלטון צללים“, המתחבא מאחורי גבו של דויד בן-גוריון ומרכז בידיו שלטון עצום, אשר עמודי-התחך שלו הוא מנגנון-החושך.

כתברי קבוצה זו וזהו במפורש שמעון פרס, אהוד אבראל וסדי קולק, איש רביעי לא נקרא אז בפירוש בשמו, כדי לא לפגוע בעניני הבטחון. היה זה משה דיין, או רמטכ"ל צה"ל, הממונה על הזרוע הצבאית.

כתב או עורך העולם הזה: „מאמר זה נכתב במורא... זוהי קבוצה שאין לה שם ואין לה כתובת, המחזיקה בידיה את מיטב כוח המחך והלחץ של המדינה — מבלי להיות קיימת בכלל. זוהי האגודה שאין לה פנקסי-חבר ותקנות, החסרה מיפקדה ומטה-מיבצעים — אבל הפועלת בתיאום מופתי ואינסטינקטיבי בכל החזיתות. זוהי הכיתה האלמונית שרבים חוששים בפניה, אך שאיש אינו מעז לדבר עליה, שגם חברי הממשלה ומנהיגי המפלגות משוחחים עליה בקול נמוך, מחוץ לטווח מכשירי-ההאזנה האפשריים.“ (העולם הזה 976). כך הופנה בפעם הראשונה הורקור לעבר כוח פוליטי, שיעילותו היתה מותנית דחקה בסודיותו. הקבוצה, שנקראה בשמות רבים — „קבוצת המנהלים“, „היד השחורה“, „נערי הוורד של ביג“ — התבונה בסכנה הכרוכה בדבר. אלה מתוכה שראו את עצמם מומחים לכן החליטו לגייס את מיטב הכוחות כדי לחסל סוף-סוף את השבועון הבלתי-רצוי. מסתבר שלא דובר על אמצעים פרימיטיביים, כמו התנפלויות, הטיפות או פצצות. היה צורך במשהו יותר רציני ויעיל. הדיו של אותו גליון העולם הזה לא יבשה עדיין, כאשר החל המיבצע הגדול לזנוק קדימה, לפי מיטב כללי ההיערכות, האפתעה, ההטעיה וההסחה. ב-25 ביולי 1956 נרשמה במשרד רושמי-החברות בירושלים חברה ששמה את השם התמים עין וספר בערבון מוגבל. מנהלי החברה היו שני יהודים תמימים עוד יותר: האדונים שלמה טנאי ודן טנאי, שנחנו יפוי-כוח לעורך הדין משה פורת ושותפיו. הון-המגניות היה 85 אלף לירות, אולם רק חלק מן המגניות שולמו.

כל אלה היו שמות שלא עוררו תשומת-לב מיוחדת. שלמה טנאי היה משורר בלתי חשוב, מן הסוג המסתובב מסביב להוצאות המפלגתיות השמאליות ומקבל פירורים מן השולחן התקציבי, דן „מקס“ טנאי היה אדריכל אמיר. עורך-הדין פורת היה אחד הנציגים הפחות בולטים של המשק ההסתדרותי, לשעבר פקיד גבוה מאד במשרד-האוצר, ממונה על הרכוש הנטוש ועורך-דין הזוכה בטיפול של שיכונים צבאיים.

לחברה היו מטרות רשומות שונות. אחת מהן: הוצאת שבועון.

אישור ידי ביג

רק יודעי-סוד מעטים מאד ידעו כי מאחורי המשרד התמים, שחילק ציפים ביד רחבה והעסיק עשרות אנשים, הסתתרה אחת התוכניות הדוגניות ביותר שנקדמו איר פעם בארץ-ישראל. דרכי-המחשבה של בעליה היו תעודות-זהות לרמתם ולאופיים. הקו המנחה: נסיון מאקיאולי לרמות עם שלם.

האויב הראשון היה העולם הזה. אנשי קבוצת-המנהלים, שקיבלו אינפורמציה ממזה ידי מנגנון-החושך, ידעו כי שבועון זה אינו מקבל תמיכה כספית מאיש, תלוי כולו בתפוצתו התמונית השוטפת. התוכנית: להקים שבועון מוסתר, שיהיה לבטאון קבוצת המנהלים, יינה מאמצעים כספיים בלתי-מוגבלים, ויציע לקורא שבועון המחקה את העולם הזה לפרטי פרטי, יעמיד פנים כאילו גם הוא עתון בלתי-תלוי ואובייקטיבי, אך יהיה גדול פי כמה, מודפס על נייר משובח, ללא כל התחשבות בתחשיב הגיוני. בטאון כזה, שיהנה מכל מקורות האינפורמציה של השלטון, כולל אינפורמציה סודית של מנגנוני-החושך

האדירים, מוכרח היה לשים בצל את העולם הזה, להוכיח לקורא שלא כדאי לקנותו בקיוסקים. זה היה צריך להיות השלב הראשון. אחרי שהשבועון החדש יתבסס, יוציא את העולם הזה מן השוק ויגרום לפשיטת רגלו, היה צריך להתחיל השלב השני. השבועון החדש, השולט בשוק, יוכל להשליט טרור בשוק הפוליטי. עצם האיום בקיומו של שבועון המסוגל לפרסם בכל רגע את החומר הסודי שהצטבר מבילוש של שנים רבות בתיקיות האדירות של מנגנוני-החושך, היה צריך להספיק כדי להוריד את ראשיהם של אויבי קבוצת-המנהלים במפלגות השונות, כולל מפא"י. אם בכל זאת היה מישו מהם מעז להרים את ראשו, היה צריך להספיק מאמר אחד גדוש פרטים סודיים — למשל, העובדה שעסקן דתי פלוני נתפס בשעתו בהברחת מטבע גדולה שטושטשה, או שמנהיג לאומני אלמוני היה קשור לעיסקת-שילומים מפוקפקת — כדי לחסלו מבחינה פוליטית ואישית. לא היתה זאת תוכנית בדרג נמוך. נסיון גראנדיוזי כזה של סחיטה ציבורית, שהיה זקוק לכספים כה נרחבים, היה טעון אישור בדרג גבוה ביותר. כל העובדות מצביעות על כך שלא יתכן כמעט ספק כי דויד בן-גוריון נתן את הסכמתו האישית עוד בשלב התיכונן. ואכן בשלב מאוחר יותר הפך רימון למעשה לבטאון הפרטי והמשפחתי. אחת הדיומ האידיליות לבחוש בקורה מאוסה זו היה מנהל משרד ראש-הממשלה, איש אמונו האישי של דויד בן-גוריון, והממונה על הממונה על שרותי הבטחון: תיאודור „טדי“ קולק.

הקולקטיב הרעיוני של טדי קולק

אראפשר היה לתאר מועמד מתאים יותר לתוכנית אפלה כזאת, מאשר טדי קולק עצמו. עברו העשירי הכשירו היטב לקראת משימתו הנעלה הזאת.

בימי הוורד של הסיוון היה טדי קולק קצין-הקשר בין הסוכנות היהודית (היינו דויד בן-גוריון) לבין האינטליגנציה הבריטית. במכון ד'בונטנסקי בתל-אביב שמור מיסמך היסטורי: מכתבו של קולק לעתון בריטי, בשיא ימי המאבק, בו התגאה בכך שהוא עצמו הציל במו ידיו את המיפקדה של הצבא הבריטי מהשמדה, עליידי כך שהלשין בפניו הבריטים על הכנות המחזרת לפוצצה. טדי, מראשי „הש“, היה אחת הדמויות המרכזיות של הסיוון וההלשנות. לפי עדותו של יואל בראנד, שליח השואה ממונגוריה, היו כולאיו הבריטים מפקדים אותו בידי טדי קולק, משאירים אותם ביחידות.

קולק, יליד צ'כוסלובקיה, האיש הצעיר שלא מילא כל תפקיד צבאי לא במאבק נגד הבריטים ולא במלחמת העצמאות, שהוא אחד האדריכלים של פולחן-האישיות של ביג, לא נבחר מעולם לשום משרה רצינית נבחרת. היה לו יתרון נוסף לגבי התוכנית החדשה: קולק מונה מאז איש הקשר עם נותני-המענקים האמריקאיים. הוא גם האיש הרגיל לפנות בשם דויד בן-גוריון למליונרים יהודיים בחוץ-לארץ, לדרוש מהם תרומות של מאות-אלפים ומיליונים לצרכים בטחוניים גלויים וסודיים.

אפשר היה לסמוך על קולק שיגלה דרך לגיוס הכספים הדרושים לשבועון.

קולק היה זקוק בראש-ראשונה לאיש-קשר מסור לו אישית, שיוכל למסור את ההוראות למערכת השבועון, מבלי שמוסרן האמיתי יתגלה בציבור. האיש נמצא בדמותו של דן טנאי. כי טנאי האדריכל מקבל משכורת מחברת התיירות הממשלתית. אשר בראשה עומד קולק עצמו. היחסים בין השניים הם הדוקים, אם כי לא ברור כל עיקר לשם מה בדיוק זקוקה חברת התיירות הממשלתית לאדריכל שכיר וקבוע, בעל שתי מכונות ונהג שכיר.

דן טנאי מילא תפקיד מרכזי בתוכנית מן הרגע הראשון. ברבות הימים הופיע שמו ברישום, עם הציון התמים „יועץ כללי“. אולם למעשה היה הוא אחד השליטים הכל-יכולים, האיש שהביא כסף, ובהמשך הימים גם את החומר לפרסום. עובדי השבועון ידעו כי הוא הבוס.

לדן טנאי היה דרוש אדם שישא רשמית את תואר העורך, יתן את שמו למשימה. היה דרוש אדם שאינו ידוע כאיש מנגנון-החושך, ללא צביון פוליטי בולט, בעל עבר ספרותי תמים, ועד כמה שאפשר חסר אישיות וצבע. דן טנאי הכיר בדיוק איש כזה. היה זה אחיו, שלמה טנאי, עורך דבר לילדים.

טנאי הצעיר היה האיש הנכון במקום הנכון. הוא מסוג האנשים היכולים למלא כסא מבלי שירגישו בהם. בנעוריו גדל בחממה של קבוצת-הסופרים של השומר הצעיר, יחד עם ייגאל מסינזון וחבריו. כמשורר היה חיחר מאד, מסוג האנשים שאפשר למלא בשיריהם חור במוסף הספרותי, מבלי להרגיז איש. כמו מסינזון, הרגיש במהרה כי השומר-הצעיר אינו פירמה כדאית לאורך ימים. הוא התקרר למפא"י.

במלחמת-העולם השנייה בילה שלמה טנאי את זמנו במכירת בירה בחנות השק"ם הבריטי ברחוב הירקון בתל-אביב, בצריף המשמש כיום תיבת נוח. נסיון מלחמתי זה, בתוספת נאמנותו למפא"י, הכשיר אותו באופן מובהק לתפקיד של כתב צבאי במלחמת תש"ח — תפקיד שנמסר בעיקר לאנשים נאמנים, אשר ברובם לא היה להם חשק להתקרב יותר מדי למקום בו שורקים כדורים. טנאי הצליח מאד — הוא לא היה בשום קרב, כתב יצירות על גבורת הלוחמים בחזית, ובסופו של דבר העשיר את הספרות העברית בספר קטן שנשכח מומן ובצדק — שלושה חציים.

אחרי שהבשית בצורה זו את מקומו בשדות הגבורה העברית, נתמנה טנאי עורך השבועון במחנה. עתון הכפוף למעשה לפעילי מפא"י ואשר העבירה מקפידה להפקידו בידי עורך נשמע ומסור למפלגה. כהונתו של טנאי בתפקיד זה דמתה לזו של קודמיו ויורשיו —